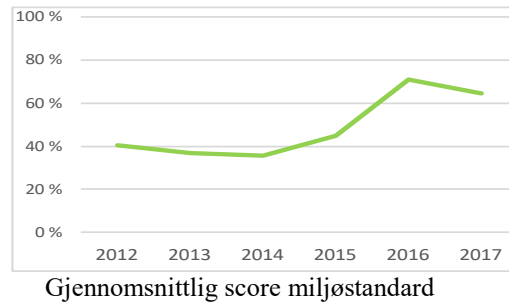

Miljøstandarden for VA-sektoren er styrket med 60% på fem år.

Av Erland Staal Eggen EDC AS.

EDCs VA-benchmarking (VABM) foretar standardisert måling av de viktigste resultatene for vann og avløp. Målemetodene som først ble utviklet i 2007 har stadig blitt forbedret, men fra og med 2012 er det mulig å beregne resultatutviklingen for 40 kommuner som har deltatt i hele perioden. Som vist på figuren under er gjennomsnittlig miljøstandard forbedret fra en score på 40 prosentpoeng i 2012 til over 60 i 2017.

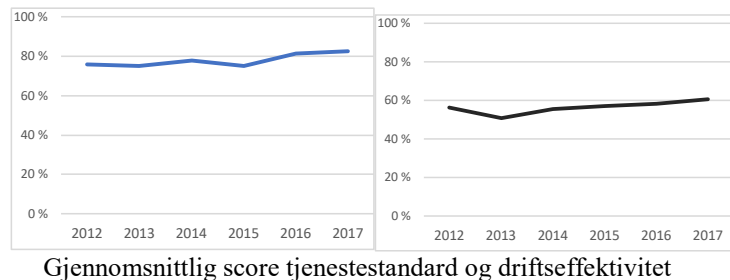
Miljøstandard er definert som er veid sum av seks nøkkeltall (KPIer) for virksomhetenes miljøpåvirkning. De viktigste er rensestandard avløp, overløpsutslipp og tilknytningsgrad (se faktaboks). De 40 kommunene som inngår i statistikken betjener om lag halvparten av norske husholdninger, institusjoner og bedrifter. Resultatutviklingen kan måles fordi målemetoden og de definisjonene den bygger på har vært så stabile at inndata fra 2012 er sammenliknbare med inndata for årets VABM.

Positiv utvikling også for tjenestestandard og driftseffektivitet

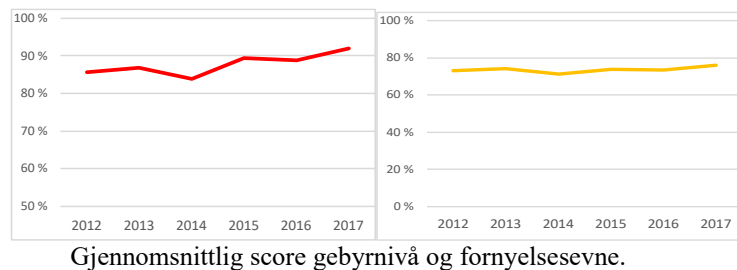
Foruten miljøstandard er det også mulig å se utviklingstrendene for fornyelsesevne, tjenestestandard, gebyrnivå, driftseffektivitet og systemeffektivitet. Figurene under viser utviklingen for tjenestestandard og driftseffektivitet. Begge resultatområder viser en positiv utvikling.

Tjenestestandard er en veid sum av syv nøkkeltall som er viktige for opplevd tjenestekvalitet. De viktigste er vannkvalitet og avbrudd. Utviklingen i driftseffektivitet er funnet ved å sammenlikne forholdet mellom årskostnad og «driftsoppgave» for året; dvs. veid sum av årets kostnadsdrivere som vannmengder, nettlengde og omfang av pumping og vannbehandling mv.

Gebyrnivå og fornyelsesevne viser en svak økning.

Målt i faste kroner har gebyrnivået hatt en gjennomsnittlig økning på ca 6%, som vist i den første figuren til høyre. Økningen skyldes økte kostnader for å bedre tjenestestandarden og større fornyelsesevne som vist på i den neste figuren. Fornyelsesevne er veid sum av tre indikatorer på fysisk fornyelsesevne og finansiell styrke.

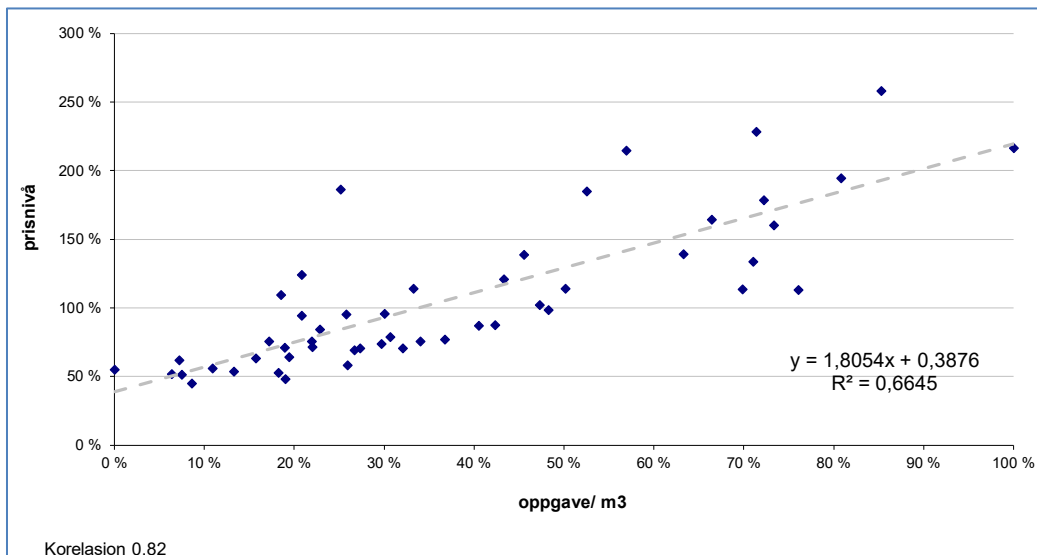

Standardiserte definisjoner gir objektivt innsyn i monopolvirksomheten.

For at VA-monopolet skal løse sin samfunnsoppgave, må vi ha entydige begreper som gjør det mulig å skille mellom «godt» og «dårlig» på en objektiv måte. Norsk Vann har gjennom prosjektet BedreVann utviklet et opplegg for innsamling av nøkkeltall, og EDC AS benytter disse til å beregne og sammenlikne kommunenes prestasjoner på miljøstandard, tjenestestandard, fornyelsesevne, gebyrnivå og kostnadseffektivitet.

Kartlegging av sammenhenger blir mulig.

Med entydige definisjoner og kvalitetssikrede inndata fra 54 norske kommuner, er det også mulig å se hvordan viktige faktorer henger sammen. Rammebetingelsenes innvirkning på prisen er vist i diagrammet under. Det fremgår at prisen pr. m³ samvarierer med rammebetingelsene med en korrelasjon på 0,82.

Faktaboks

Indikatorer for tjenestestandard

Hygienisk vannkvalitet, e.coli
 Hygienisk vannkvalitet, barrierer
 Bruksmessig vannkvalitet
 Alternativ vannforsyning
 Avbrudd vann (planlagte veier 50%)
 Kloakkstopp på nett, kummer, stasjoner
 Kjelleroversvømmelser, kommunalt ansvar

Indikatorer for miljøstandard

Vanntap
 Tilknytningsgrad
 Rensestandard avløp
 Gjenbruk slamproduksjon
 Overløpsutslipp på nettet*
 Energibruk

Indikatorer for fornyelsesevne

Vannnettets alder og fornyelsesgrad
 Avløpsnettets alder og fornyelsesgrad
 Finansiell styrke

Indikator for gebyrnivå

Inntekter dividert med fakturerte m3

Indikatorer på kostnadseffektivitet

driftskostnader / driftsoppgave
 systemkostnader / systemoppgave